

Televizyon Dizilerinde Yabancı Kelime ve Dil Bilgisi Öğelerinin Kullanımı*

The Use of Foreign Words and Grammar in Television Series

Mustafa Akşehirlioğlu

RTÜK Üst Kurul Uzmanı / Doktora Öğrencisi, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Ankara/Türkiye

e-posta maksehirlioglu@hotmail.com

orcid [0000-0002-2190-8136](https://orcid.org/0000-0002-2190-8136)

doi [10.54316/dilarastirmalari.1253678](https://doi.org/10.54316/dilarastirmalari.1253678)

Atıf

Citation

Akşehirli, Mustafa (2023).
Televizyon Dizilerinde
Yabancı Kelime ve Dil Bilgisi
Öğelerinin Kullanımı. *Dil
Araştırmaları*, 32: 239-256.

Başvuru

Submitted

20.02.2023

Revizyon

Revised

28.03.2023

Kabul

Accepted

18.04.2023

Çevrimiçi Yayın

Published Online

30.05.2023

Bu makale en az iki hakem tarafından incelenmiş ve makalede intihal bulunmadığı teyit edilmiştir.

This article has been reviewed by at least two referees and

Öz

Türkiye, televizyon izleme süresi dünya ortalamasının üzerinde olan ülkelerden birisidir. Televizyon yayınlarının aracısız olarak geniş kitlelere ulaşması, yayınların toplumun hemen her alanına etki edebilme imkânını ortaya çıkarmaktadır. Ülkemizde televizyon yapımları arasında en çok izlenen program türü dizilerdir. Türkiye, altın saatler zaman diliminde dünya genelinde en çok yerel yapım dizi yayımlayan ülkeler arasındadır. Televizyon dizileri, izleyicilerin karakterlerle özdeşleşmesine imkân vermesi ve uzun soluklu yapısıyla izleyiciler üzerinde muhtelif yönlerden etki gücüne sahiptir. Zaman ve mekân sınırlarını aşarak aynı anda milyonlarca kişiye ulaşma imkânına sahip dizilerin tesir ettiği alanlardan birisi de dil kullanımıdır. Dizilerde kullanılan dil, insanlar tarafından bilinçli veya bilinçsiz şekilde günlük hayata taşınmaktadır. Böylece dizilerde kullanılan dil, toplum içerisinde dolaşıma girmektedir. Dizilerde benzer ifadelerin tekrar edilmesi, dil yanlışlarının doğru biçimler olarak algılanmasına, akılda kalıcılığının artmasına ve dile yerleşmesinin kolaylaşmasına neden olmaktadır. Toplum üzerinde önemli etki gücüne sahip olmasına rağmen Türkçenin televizyon dizilerinde kullanımı birçok sorun içermektedir. Bu makalede dizilerde yer verilen dil sorunları arasında bulunan yabancı dillere ait kelime ve dil unsurları incelenecektir. Çalışma sürecinde yedi ana akım kanalda yayımlanan 16 farklı diziden 80 bölüm izlenmiştir. İzlenen bölümlerin süresi yaklaşık 176 saattir. Seçilen örneklem içerisinde yer alan diziler incelenerek yabancı dillere ait kelimeler ve çeşitli dil bilgisi unsurları belirlenmiş, kategorilere ayrılarak analiz edilmiştir. Yapılan çalışmanın yayınlarda yabancı kelime kullanımı hususunda bir farkındalık oluşturarak Türkçenin doğru ve anlaşılır

* Bu makale 2021 yılında hazırlanan “Televizyon Dizilerinde Türkçenin Kullanımı” başlıklı RTÜK Uzmanlık Tezinden faydalanılarak oluşturulmuştur.

confirmed to be free of
plagiarism.

řekilde kullanımına ve toplumsal dil bilincinin geliřimine katkı sađlayacađı dűřünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Dil Bilinci, Televizyon Dizileri, Tűrkçe, Yabancı Kelime Kullanımı

ABSTRACT

Turkey is one of the countries whose television viewing time is above the world average. The fact that television broadcasts reach large masses without intermediaries reveals the possibility of broadcasting to have an impact on almost every segment of society. TV series are the most watched program type among television productions in our country. Turkey is among the countries that broadcast the most locally produced TV series in the world in the golden hour time period. TV series have the power of influence on the audience in various ways by allowing the audience to identify with the characters and their long-term structure. One of the areas affected by the TV series, which have the opportunity to reach millions of people at the same time by exceeding the boundaries of time and space, is the use of language. The language used in TV series is carried into daily life consciously or unconsciously by people. Thus, the language used in the TV series gets into circulation in society. The repetition of similar expressions in TV series causes language mistakes to be perceived as correct forms, increasing their memorability and making it easier to settle in the language. Although it has a significant impact on society, the use of Turkish in TV series contains many problems. In this article, the words and language elements of foreign languages, which are among the language problems in the TV series, will be examined. During the study period, 80 episodes from 16 different TV series on 8 mainstream channels were watched. The duration of the episodes is approximately 176 hours. Words belonging to foreign languages and various grammar elements were determined and analyzed by dividing them into categories by examining the sequences in the selected sample. It is thought that the study will contribute to the correct and understandable use of Turkish and the development of social language awareness by creating an awareness about the use of foreign words in publications

Keywords: Language Awareness, Television Series, Turkish, Foreign Word Usage

0. Giriř

Toplumun bilgi edinme, eđlenme, vakit geçirme gibi muhtelif ihtiyaçlarını karřılayan televizyon, ۆlkemizde hālen çok izlenen bir kitle iletiřim aracıdır. Radyo ve Televizyon ۆst Kurulu (RTÜK) tarafından 2018 yılında yapılan bir arařtırma, Tűrkiye’de gűnlük ortalama televizyon izleme sűresinin 214 dakika olduđunu gűstermektedir. Bu veri Tűrkiye’nin dűnyada televizyona en çok vakit ayıran ۆlkeler arasında yer aldıđını ortaya koymaktadır (2018: 28-29). Bireylerin gűnlük toplumsal etkinliklerinden tűketim alıřkanlıklarına, dűnyayı algılama tarzlarından karar verme mekanizmalarına kadar geniř bir alanda televizyonun etkisi sűz konusudur. Nitekim Walter J. Ong, televizyonun yaygınlık kazanmasıyla dűnyada okuma egemen bir toplumdaki gűrme egemen bir topluma geçildiđini belirtir. Ong’a gűre insanlar arasındaki iletiřim yeniden sadece

konuşma dilinin hâkim olduğu döneme benzemeye başlamıştır. Ong, bu değişimin sonucunu “ikinci sözlü kültür” dönemi olarak nitelendirmektedir (Ong 1995: 23-24).

Televizyonun tesir ettiği alanlardan birisi de bireysel dil kullanımınıdır. Bireyler günlük hayatlarında muhtelif ortamlarda isteyerek veya istemeyerek televizyon içeriklerine maruz kalmaktadır. Dolayısıyla televizyonlardaki dilin insanları etkilemesi kaçınılmaz bir durumdur. Nitekim öğrenme üzerine yapılan araştırmalarda insanların duyduklarının %20’sini, gördüklerinin %30’unu hem görüp hem duyduklarının ise %50’sini hatırladıkları belirlenmiştir (Demirel 2007: 59).

1. Dizilerde Kullanılan Dilin Önemi

Televizyon, yayınlarda dil doğru, güzel ve anlaşılır biçimde kullanılırsa Türkçenin gelişimine katkı sağlama gücüne sahiptir. Nitekim son yıllarda yurt dışında Türk dizilerine yönelik ilginin artması yabancı dil olarak Türkçenin öğrenimi noktasında önemli katkı sağlamaktadır. Bu husus RTÜK ve Yunus Emre Enstitüsünün (YEE) birlikte yürüttüğü “Türk Dizilerinin Türkçeye ve Türk Kültürüne Yakınlaştırıcı Etkisi” adlı çalışmasında da görülmektedir. Yurt dışında 125 ülkeden 5000 bin kişinin katılımı ile yapılan saha araştırması *Türk Dizileri ve Türkçe* ismiyle 2022 yılında kitaplaştırılarak yayımlanmıştır. Dolayısıyla bir kitle iletişim aracı olarak televizyon, Türkçe öğrenimine katkı sağlama hususunda bir etki gücüne sahiptir. Ancak Türkçenin televizyon yayınlarında doğru ve anlaşılır kullanılmaması durumunda bu etki gücü dilde bozulma ve yozlaşma gibi olumsuz sonuçlar ortaya çıkarabilir. Televizyon yayınlarda yapılan dil yanlışlarının hızlı biçimde toplumda yaygınlaşma riski, medya kuruluşlarına dil konusunda büyük bir sorumluluk yüklemektedir. Leyla Karahan, görsel-ışitsel medyanın dil yanlışlarının yayılma hızını arttırdığına ve alanını genişlettiğine dikkat çeker. Karahan, bu mecraların dilde bozulmalara yol açabileceğini şöyle ifade eder:

“Bazen kişisel bir dil yanlış, çok kısa bir sürede farkında olunmadan ve istenmeden radyo ve televizyon kanalları vasıtasıyla bütün topluma mal olmakta, böylece dil tabii olmayan, kendi kurallarına aykırı bir değişimin içine sokulmaktadır. Bu, dilin bozulması demektir” (Karahan 1999: 53).

İçinde yaşadığımız dijital çağda bireylerin dil gelişimi sırasında maruz kaldıkları televizyonun etkisi yadsınamayacak bir gerçektir. Buna rağmen televizyon yayınlarında kullanılan Türkçe incelendiğinde, dil noktasında gerekli hassasiyetin gösterildiğini söylemek mümkün değildir. Kitle iletişim araçlarında yapılan dil yanlışları milyonlarca kişiyi etkileyip yanlışların yaygınlık kazanmasına ve sorunlu ifadelerin hızlı bir şekilde toplumun günlük hayatta kullandığı dile yerleşmesine sebep olmaktadır. Bu noktada televizyondaki dil kullanımına dair kamuoyunun bakışına değinmek yararlı olacaktır. RTÜK tarafından 2018 yılında yapılan bir araştırma kapsamında 2255 katılımcıya yöneltilen “Sizce televizyon yayını yapan kanallarda Türkçenin iyi kullanılması ne kadar önemli?” sorusuna %91,2 oranında “çok önemli yanıtı” verilmiştir. Bu oran kamuoyunun televizyon yayınlarında Türkçenin kullanımını çok önemseydiğini ortaya koymaktadır (2018: 65).

Kamuoyu tarafından önem verilmesine ve toplumun dil kullanımı üzerindeki etki gücüne rağmen, Türkçenin televizyonlarda kullanımı birçok sorun içermektedir. Ekranlarda yabancı dillere ait kelime ve dil bilgisi unsurlarına yer verilmesi, Türkçenin günümüzdeki sorunlarından birisi olarak bu çalışmanın odak noktasını teşkil etmektedir. Bu çalışmada dizilerde yer alan yabancı kelimelere yönelik tespitler yapılırken Türk Dil Kurumu (TDK) tarafından yayımlanan *Güncel Türkçe Sözlük*'te yer almayan kelimeler üzerinde durulmuştur. Yabancı kökenli olup *TDK Güncel Türkçe Sözlük*'te yer alan kelimeler çalışma kapsamının dışında bırakılmıştır.

Televizyonlarda yabancı kelimelere sıkça yer verilmesinin dil problemleri arasındaki önemi Gülbuğ Erol tarafından yapılan bir anketle desteklenebilir. 236 katılımcı ile yapılan anket çalışmasında, kendilerine yöneltilen “Televizyonda dile yönelik sizin tespit ettiğiniz yanlışlar nelerdir?” sorusuna katılımcılardan 200 kişi “İngilizce sözcük kullanımı cevabını vermiştir.” (Gülbuğ 2011: 588). Görüldüğü üzere katılımcıların %85'i, televizyon yayınlarında yabancı kelimelere yer verilmesinin önemli bir sorun olduğunu düşünmektedir.

Bu makalede televizyon yayınlarında kullanılan yabancı kelimelere yönelik tespitlerde bulunabilmek için program türü olarak diziler seçilmiştir. Program türü olarak dizilerin seçilmesinde öncelikle, televizyonun en çok izlendiği saat aralığını kapsayan altın saatler (prime-time) zaman diliminde dizilerin ilk sırada tercih edilen program türü olması etkili olmuştur. Diziler özetleriyle birlikte altın saatler zaman diliminde %60-%65 oranında pay almaktadır. Bu bakımdan Türkiye, İsrail ve ABD ile birlikte altın saatlerde en çok yerel yapım dizi yayımlayan ülkeler arasındadır (RTÜK 2018: 39). Ayrıca televizyon yayınları içerisinde diziler uzun soluklu yapısı, bireylerin karakterlerle özdeşleşme mekanizmalarını harekete geçirmesi ve günlük yaşamın içine taşarak bireysel yaşam alanlarını bütünüyle sarması (Taşkıran 2007: 10) gibi nitelikleriyle diğer programlara kıyasla daha yüksek etki gücüne sahiptir.

Dizilerin yalnız televizyonda yayımlananlarla sınırlandırılmasının gerekçesi ise televizyonun hâlen yeni medya araçlarından daha geniş bir kitleye hitap etmesidir. Televizyon dizilerinin eş zamanlı olarak veya daha sonra yeni medya platformlarından da izlenebilmesi, televizyon dizi örneğinin daha kapsayıcı olduğunu gösterir. Ayrıca dönem dizileri, kurgusal olarak canlandırılan devirde konuşulan Türkçenin, günümüzden farklı kullanımlara sahip olabileceğinden dolayı çalışma kapsamının dışında bırakılmıştır.

Dizilerde kullanılan dil, Türkçenin günümüzde yaşadığı sorunların bazılarının ortaya çıkmasına neden olmakta, bazı problemlerin ise hızlı bir şekilde yaygınlık kazanmasına yol açmaktadır. Periyodik olarak yayımlanan dizilerde dil kusurlarının yinelenmesi, bu yanlışların kanıksanmasına sebep olmaktadır. Bunun sonucu ise dil kusurlarının izleyiciler tarafından doğru biçimler olarak algılanması ve bu kusurların süratle yayılmasıdır (Ercilasun 1999: 31). Televizyon dizilerinde yapılan dil yanlışlarının toplumda kolayca yaygınlık kazandığı, daha önce yapılan çeşitli araştırmalarla ortaya

konmuştur.¹ Bu araştırmalar programlarda yer verilen Türkçenin toplumsal dil üzerindeki etkisini, dolayısıyla ekranlardaki dilin önemini açıkça göstermektedir.

2. Dizilerde Kullanılan Yabancı Sözcükler ve Dil Bilgisi Ögeleri

Televizyon dizilerinde yabancı kelime ve dil bilgisi ögelerinin tespit edilmesi amacıyla yapılan bu incelemede kapsayıcı sonuçlara ulaşmak amacıyla örneklem geniş tutulmuştur. Yayın içeriğinde güncel dizilere yer veren ana akım kanalların tamamından örnekler seçilmiştir. Yayın tarama sürecinde 16 farklı diziden toplam süresi 176 saat olan 80 bölüm izlenmiştir. Dizi örneklemini içerisine dâhil edilen yapımlar, yayımlandıkları televizyon kuruluşları ve incelenen bölümler aşağıda gösterilmektedir:

Tablo 1. Örnekleme Dâhil Edilen Diziler ve Yayımlandıkları Kanallar

Medya Kuruluşu	Dizi İsmi	Yabancı Kelime Tespit Edilen Bölümler	Yabancı Kelime Tespit Edilmeyen Bölümler	Oran
ATV	<i>Akıncı</i>	3, 6, 8, 9, 10	-	5/5
	<i>Eşkya Dünyaya Hükümdar Olmaz (EDHO)</i>	170, 171	108, 123, 139	2/5
	<i>Maraşlı</i>	3, 5, 6, 12, 13	-	5/5
FOX	<i>Masumiyet</i>	1, 2, 3, 4, 6	-	5/5
	<i>Son Yaz</i>	1, 2, 4, 5, 7	-	5/5
	<i>Yasak Elma</i>	89, 95, 96, 99, 100	-	5/5
	<i>Arka Sokaklar</i>	573, 622, 623	584, 621	3/5
KANAL D	<i>Hekimoğlu</i>	30, 31, 34, 36 40	-	5/5
	<i>Çukur</i>	119, 122, 131	50, 67	3/5
SHOW TV	<i>RAMO</i>	16	1, 2, 3, 4	1/5
	<i>Menajerimi Ara</i>	21, 24, 26, 28, 30	-	5/5
STAR	<i>Sefirin Kızı</i>	-	8, 35, 46, 47, 48	-
	<i>Gönül Dağı</i>	1, 2, 3, 4, 20	-	5/5
TRT 1	<i>Masumlar Apartmanı</i>	12, 21, 23, 24	17	4/5
	<i>Tutunamayanlar</i>	1, 3, 4, Çevrimiçi 3, Çevrimiçi 6	-	5/5
TV 8	<i>Doğduğun Ev Kaderindir</i>	18, 26	31, 34, 35	2/5

Belirlenen örneklemede yer alan diziler izlenerek yabancı sözcükler ve yabancı dillere ait dil bilgisi ögeleri tespit edilerek listelenmiştir. Yapılan tespitler dizilerin bölümlerine göre not edilmiştir.

2.1. “Okay” Sözcüğünün Kullanımına Dair Tespitler

Dizilere yönelik yapılan incelemelerde en çok kullanılan yabancı sözcüğün “okay” olduğu belirlenmiştir. “Tamam, tamamlamak, peki ve tasdiklemek” gibi anlamlara

¹ Köse, Aynur (2012). “Medya ve Dil Oyunları: Gündelik Dil Pratiklerinde Televizyon Dizilerinin Etkisi” *Millî Folklor* 93: 220-233., Gülbuğ, Erol (2011). “Kitle İletişim Araçlarında Kullanılan Türkçe ve Yozlaşan Bir Değer Olarak Dil Üzerine”. *Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu*: 583., Zavalı, Yusuf Sinan ve Dağcı, Yüstra Soydaş (2019). “Televizyon Dizilerinin Toplum Üzerindeki Etkisi (Karabük Örneği)”. *Çukurova Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 19/1: 185-201.

geldiği bilinen İngilizce “okay” sözcüğünün telaffuzunun da İngilizceye bağlı kalınarak yapıldığı fark edilmiştir. İlgili ifadeye yönelik bazı tespitler aşağıda listelenmiştir.

Tablo 2. “Okay” Sözcüğünün Kullanımını Gösteren Tablo

“Bunları sonra konuşsak olur mu? Okay. ”	<i>Akıncı</i>	6.Bölüm
“Senin araban bugün yarışacak Ozi, okay? ”	<i>Akıncı</i>	8.Bölüm
“Fifti fifti paylaşacağız, okay mi?”	<i>Arka Sokaklar</i>	573.Bölüm
“ Okay , ben seçimini yaptım sayende.”	<i>Masumiyet</i>	2.Bölüm
“Hallettin mi, okay mi?”	<i>Masumiyet</i>	2.Bölüm
“Tamerim çekim takvimi okaylendi. ”	<i>Menajerimi Ara</i>	21.Bölüm
“ Okay , haberleşiriz.”	<i>Menajerimi Ara</i>	24.Bölüm
“Prensipte okayız , biz.”	<i>Menajerimi Ara</i>	24.Bölüm
“Keşke röportaja baştan hiç okay demeseydik.”	<i>Menajerimi Ara</i>	26.Bölüm
“Senin de böyle bir annen var malzeme bu, okay? ”	<i>Son Yaz</i>	7.Bölüm
“Tamam, siz haklısınız Avukat Hanım okay? ”	<i>Son Yaz</i>	7.Bölüm
“Tamam, okay anladım.”	<i>Son Yaz</i>	7.Bölüm
Tamam, bir daha düşersen kaldıramayacağım seni okay. ”	<i>Son Yaz</i>	7.Bölüm
“ Okay , sorarım.”	<i>Yasak Elma</i>	89.Bölüm
“Eğer aklında bu konuyla ilgili bir soru işareti olursa bizi mutlaka bul, okay? ”	<i>Yasak Elma</i>	95.Bölüm
“Korktuğumuzu belli etmiyoruz, okay? ”	<i>Yasak Elma</i>	95.Bölüm
“Çok da fazla konuşmaya kalkma kötü olur, okay? ”	<i>Yasak Elma</i>	95.Bölüm
“Kadın fotoğrafları çeker çekmez bize yollasın, okay? ”	<i>Yasak Elma</i>	99.Bölüm
“Ben başkanın karısıyım, her halinden ayrıcalıklı olduğum belli olmalı, okay? ”	<i>Yasak Elma</i>	100.Bölüm
“ Okay , lets go.”	<i>Yasak Elma</i>	100.Bölüm
“ Okay , böyle bir batılı varsa kullansın.”	<i>Yasak Elma</i>	100.Bölüm

Tabloda “okay” kelimesine farklı yapımlarda toplam 21 kez yer verildiği görülmektedir. *Yasak Elma* adlı dizinin seksen dokuzuncu, doksan dokuzuncu ve yüzüncü bölümlerinde yer verilen 14 adet “okay” kullanımı daha eklendiğinde toplam sayı 35’i bulmaktadır. Bu rakam “okay” kelimesinin tespit edilen yabancı kelimeler arasında ilk sırada gelmesine neden olur. Dolayısıyla “okay” sözcüğüne çok sık yer verilmesinin Türkçe için bir dil kirliliğine yol açtığı görülmektedir. Bunun yanı sıra “okay” sözcüğünün Türkçe açısından başka sorunlar oluşturduğu da fark edilmiştir. İlk olarak yukarıda verilen örnekler dikkatle incelendiğinde “okay” sözcüğünün “okayız, okaylendi” gibi bazı kullanımlarının bulunduğu fark edilecektir. Bu örneklerde İngilizce “okay” kelimesi Türkçe eklerle çekimlenmiştir. Bunun sonucu olarak ortaya çıkan biçimlerin Türkçede, İngilizcede veya herhangi bir dilde karşılığı bulunmamaktadır. “Okay” sözcüğünün Türkçe açısından barındırdığı son problem ise dilimizin anlam inceliklerini tehdit etmesidir. Yukarıda verilen örnek cümlelerde “planlandı, uzlaşıldı, hazırlandı” gibi kelimeler getirilebilecekken “okaylediğimiz sahneler” ifadesine yer verilmiştir. Benzer durum “kabul etmek, olur demek” yerine “röportaja okay demek” veya “anlaştık mı, uzlaştık mı?” yerine “Senin araban bugün yarışacak Ozi, okay?” örneklerinde de bulunmaktadır.

2.2. Sosyal Medya Aracılığıyla Kullanımı Yaygınlaşan Yabancı Sözcükler

Sosyal medya aracılığıyla dilimize giren ve yaygınlık kazanan birtakım sözcüklere dizilerde sıkça yer verildiği tespit edilmiştir. Bu sözcükler arasında en çok öne çıkan yabancı kelime “story” ifadesidir. “Story” sözcüğüne karşılık, Türk Dil Kurumu tarafından “hikâye” önerilmiştir. *TDK Güncel Türkçe Sözlük*'te altı farklı anlama gelen hikâye sözcüğü, sosyal medyada paylaşılan ve belirli bir zaman diliminde ulaşılabilir durumda bulunan geçici gönderiler için de kullanılmaya başlanmıştır. Yabancı kelimelere karşılık önerilen Türkçe sözcüklerin dile yerleşerek yaygınlaşması, benimsenerek kullanılmasıyla mümkündür. Bu noktada kitle iletişim araçlarından Türkçe kavramların desteklenmesi ve teşvik edilmesi beklenmektedir. Ancak “story” kelimesi örneğinde yayıncı kuruluşların yabancı kökenli sözcüğü Türkçesine yeğ tuttuğu görülmektedir. Benzer tutum, özçekim yerine “selfie” sözcüğünün tercih edilmesinde de bulunmaktadır. Yazılışı ve telaffuzu itibarıyla Türkçenin yapısına uymamasına rağmen, dizilerde çok sayıda “story” ve “selfie” kelimelerinin kullanıldığı tespit edilmiştir. Dizilerde “story ve selfie” sözcüklerinde gösterilen tutuma “like (beğenmek/beğeni), “dislike (beğenmemek/beğeni), hater (kinci/kindar), fake (sahte), favlamak/fav (beğenilere eklemek/beğeni), hashtag (etiket), trend topic/tt (gündem başlıkları), post (gönderi) ve DM/Direct Message (gelen kutusu)” ifadelerinin kullanımı da örnek verilebilir. Aynı zamanda burada İngilizce sözcükler, Türkçe eklerle kullanılarak her iki dile de ait olmayan biçimler oluşturulmuştur. Seçilen örnekler aşağıda sunulmuştur.

Tablo 3. Sosyal Medya Aracılığıyla Kullanımı Yaygınlaşan Yabancı Sözcükler

“Günde beş story atarım.”	Arka Sokaklar	573.Bölüm
“Sen o hashtag mestag açtın ya.”	Doğduğun Ev Kaderindir	26.Bölüm
“Şimdi hashtag falan yapıldı ise benim fotoğrafım mesleğim falan görüldü o zaman”	Doğduğun Ev Kaderindir	26.Bölüm
“ Haterlıkta çığır açan ruh hastası.”	Masumiyet	1.Bölüm
“ Storyime koysam 37.000 takipçim ayıp.”	Masumiyet	1.Bölüm
“Daha çok fav için daha çok like için hep sebep var.”	Masumiyet	3.Bölüm
“Bu insanlar kör mü likelarının favlarının ucundan kan damlıyor.”	Masumiyet	3.Bölüm
“Bütün kuzenler like like like. ”	Masumiyet	1.Bölüm
“Kuzenim her gün aşk fotoğraflarınızı likeliyor. ”	Masumiyet	1.Bölüm
“Birkaç dakika sonra hepiniz likelariniz, dislikelariniz benim için anlamsız olacaksınız.”	Masumiyet	4.Bölüm
“Ne olmuş o küçük siber zorba fake hesaplardan...”	Masumiyet	3.Bölüm
“Daha çok fav için daha çok like için hep sebep var.”	Masumiyet	3.Bölüm
“Bizim zamanımızda köleler, favlar yoktu.”	Masumiyet	3.Bölüm
“Baktın mı bugün hashtaglere. ”	Masumiyet	3.Bölüm
“ Story attım hemen koşup geldin değil mi?”	Masumiyet	4.Bölüm
“Hem İrem'in storysini sen çekmedin mi?”	Masumiyet	5.Bölüm
“Çekene de koyana da likelayana da dava açın.”	Masumiyet	6.Bölüm
“Neymiş efendim ex-gelininizin fake intiharı hakkında ne düşünüyorsunuz Hale Hanım.”	Masumiyet	6.Bölüm
“Neden anne İrem Hanım boşanıp story çekti diye mi?”	Masumiyet	6.Bölüm
“Çekene de koyana da likelayana da dava açın.”	Masumiyet	6.Bölüm

“Bayadır tt (trend topic) olmuyordun kızım.”	Masumiyet	6.Bölüm
“ Storyime koyabilir miyim?”	Masumlar Apartmanı	24.Bölüm
“ Story falan atamıyorum.”	Menajerimi Ara	24.Bölüm
“Her şey bu story ile başladı.”	Menajerimi Ara	26.Bölüm
“Sen storyini at, ben hemen geliyorum.”	Menajerimi Ara	24.Bölüm
“ Storyide de söyledim zaten.”	Menajerimi Ara	24.Bölüm
“İki üç tane de post atarım, hallederiz.”	Menajerimi Ara	24.Bölüm
“O DM kutusunu kapat.”	Menajerimi Ara	26.Bölüm
“ Fake olan Gökçe Hanım’ı buraya çağırdım.”	Menajerimi Ara	28.Bölüm
“Bir selfie çekinebilir miyiz?”	Menajerimi Ara	28.Bölüm
“Dün bir post paylaşmış da yakında ekranlara dönüyorum diye.”	Menajerimi Ara	30.Bölüm
“O arabayla fake atıp milyonlarımızı patlattılar.”	RAMO	16. Bölüm
“ Story çekiyorum.”	Son Yaz	4.Bölüm
“Göksu sitesindeki aptal Meltem var ya onun storysinde şak diye ebeleniler.”	Son Yaz	4.Bölüm
“ Story çekiyorum çerçevenin içine giriyorsun.”	Son Yaz	4.Bölüm
“Meltem neredesin ya hani selfie çekiyorduk.”	Son Yaz	4.Bölüm
“Bir de selfie bize.”	Son Yaz	5.Bölüm
“ Story çekiyorum”	Son Yaz	5.Bölüm
“Neyse benlik bir durum yok storyime geri dönüyorum.”	Son Yaz	5.Bölüm

2.3. Selamlaşma ve Vedalaşma Sözcükleri

İngilizce kökenli olmasına karşın çok fazla kullanılması nedeniyle dilimize yerleşme riski olan bir ifade biçimi de “bay bay” kullanımıdır. İngilizce “good bye (kendine iyi bak)” deyişinden türetilmiş veda sözcüğü olan “bye-bye” (Karahan 2004: 40), ifadesine ekranlarda çok sık yer verilmektedir. İncelenen yayınlarda ilgili ifadeye bir kez “good bye” olarak yer verilmiş, genel olarak “bay” veya “bay bay” şeklinde kullanılmıştır. Hâlbuki vedalaşma sözcüğü olarak “bay bay” yerine dilimizde anlam inceliğine ve zenginliğine sahip birçok kelime bulunmaktadır. Bu sözcüklerin bazılarını “hoşça kal(ın), esen kal(ın)/esenlikler (dilerim), görüşmek üzere/görüşürüz, kendine iyi bak, güle güle ve elveda” biçiminde örneklendirmek mümkündür. “Bay bay” ifadesine dair tespit edilen örnek cümleler liste hâlinde sunulmuştur:

Tablo 4. Vedalaşma Sözcüğü Olarak “Good Bye” Kullanımı

“Hadi görüşürüz bay bay .”	Akıncı	9.Bölüm
“Hadi bay bay .”	Arka Sokaklar	622. Bölüm
“Teşekkür ederim görüşürüz bay bay .”	Maraşlı	12.Bölüm
“Tamam, o zaman hadi good bye ”	Masumlar Apartmanı	30.Bölüm
“Hadi bay .”	Menajerimi Ara	28.Bölüm
“Hadi geliyorum, bay .”	Menajerimi Ara	30.Bölüm
“Hadi öpüyorum bay.”	Son Yaz	5.Bölüm
“Görüşürüz cenk bay bay .”	Yasak Elma	89.Bölüm
“Hadi bay bay hayatım hadi bay bay .”	Yasak Elma	89.Bölüm
“Hadi bay bay hayatım hadi bay bay .”	Yasak Elma	89.Bölüm
“Vuralcığım, bay bay canım.”	Yasak Elma	95.Bölüm
“Unutmayın Hayati’niz bir telefon kadar yakınınızda, bay .”	Yasak Elma	95.Bölüm
“Çok tebrikler Hasan Ali Bey, bay bay .”	Yasak Elma	99.Bölüm

“Bay bay canım bay bay.”*Yasak Elma*

100.Bölüm

Yukarıda verilen cümlelerde de görüldüğü üzere incelenen dizilerde toplam 16 kez “bay bay” ifadesi saptanmıştır. *Yasak Elma*’nın 89, 99 ve 100’üncü bölümlerinde toplam 13 kez daha “bay bay” sözcüğü söylenmiştir. Toplam 29 kullanımın 22 tanesi *Yasak Elma* adlı yapımda geçmiştir. Bu dizide vedalaşma veya selamlaşma ifadesi olarak yabancı kelimelerin yeğlenmesi sadece “bay bay” ile sınırlı değildir. Yapımda İngilizce kökenli “hello” ile Fransızca kökenli “au revoir” (hoşça kal), bonjour (merhaba), merci (teşekkürler) ve bonsoir (iyi akşamlar) kelimelerine de yer verildiği saptanmıştır (e-CD, 02.01.2023). *Yasak Elma* dizisinin incelenen bölümlerinde (89, 95, 96, 99, 100) yer verilen yabancı kökenli selamlaşma kelimeleri ve kullanım sayıları şöyledir: “au revoir (13), bonjour (7), merci (7), bonsoir (2), hello (2).”

Seçilen dizi örneklemini içerisinde *Yasak Elma*’da yer verilen bu ifadelerden yalnızca “Merci” sözcüğüne bir kez *Menajerimi Ara* adlı dizinin 30. bölümünde rastlanmıştır: “-Serkan Bey içeride sizi bekliyor, buyurun. -Merci.”

2.4. Yabancı Kökenli Sıkça Kullanılan Bazı İfadeler

Selamlaşma ve vedalaşma sözcükleri gibi dizilerde sıkça saptanan diğer bir sözcük ise “no (hayır)” ifadesidir. *Yasak Elma* adlı yapımda “no (hayır)” ifadesine; *Menajerimi Ara* dizisinde ise İngilizce brother (erkek kardeş) sözcüğünün kısaltılmış hâli olan “bro” kalıbına yer verildiği saptanmıştır. Aşağıdaki örnekler dışında “Yasak Elma” adlı yapımın incelenen bölümlerinde (89, 95, 96, 100) on üç kez daha “no” ifadesinin yer aldığı tespit edilmiştir. İngilizce erkek kardeş anlamına gelen “brother” (e-CD, 02.01.2023) kelimesinin kısaltılmış biçimi “bro” *Menajerimi Ara* dizisinde yoğun olarak kullanılmaktadır. Dizinin başrol oyuncusu Barış Avaz ve abisi birbirlerine bu şekilde hitap etmektedir.

Tablo 5. “No” ve “Brother” Kelimelerine Ait Kullanımlar

“Oh Caner no , olacak iş değil no no no .”	<i>Yasak Elma</i>	89.Bölüm
“ No no no o kadar değil.”	<i>Yasak Elma</i>	96.Bölüm
“ Bro senin kaybolman lazım.”	<i>Menajerimi Ara</i>	21.Bölüm
“ Bro hayırdır hangi rüzgâr attı seni buraya.”	<i>Menajerimi Ara</i>	21.Bölüm

Ekranlarda yer verildiği belirlenen diğer bir yabancı dil unsuru İngilizce “Very Important Person” (çok önemli kişi) tamlamasının kısaltılmış hâli olan “VIP” kalıbıdır. Bu kelimenin dizilerde kendisine yer bulurken telaffuz edilme şekli de Türkçeye göre değil, İngilizce söylenişine göre yapılmaktadır.

Tablo 6. *Very Important Person (VIP) Kalıbına Dair Örnekler*

“Özel, VIP aracın da geldi Selamiciğim.”	<i>Gönül Dağı</i>	20.Bölüm
“Zoom’un passı mı? Hem de VIP ”	<i>Son Yaz</i>	1.Bölüm
“Şimdi bizim VIP yolcular hazır.”	<i>Maraşlı</i>	13.Bölüm

Son Yaz dizisinin birinci, ikinci ve beşinci bölümlerinde dört kez daha VIP ifadesi kullanılmıştır. Böylece VIP kalıbına toplam yedi kez yer verildiği tespit edilmiştir.

Televizyon dizilerinde yer verilen diğer bir yabancı dil unsuru ise İtalyanca kökenli “capisci” sözcüğüdür. *Hekimoğlu* dizisinin başrol oyuncusu Doktor Ateş tarafından “anladın mı, kavradın mı” anlamlarına gelecek şekilde İtalyanca “capisci” sözcük *TDK*

Güncel Sözlük'te kapış olarak Türkçeleştirilerek yer almıştır (e-GTS, 03.01.2023). Ancak bu yapımda Türkçeleşmiş hâli değil; yabancı dile uygun şekilde “kapito” tarzında kullanımına sıkça yer verilmektedir.

Tablo 7. İtalyanca Kökenli “Capisci” Kelimesine Dair Tespitler

“Sen de konsere çıkmadan giyiniyorsun ya o hesap kapito .”	<i>Hekimoğlu</i>	40.Bölüm
“İkisinden biri kapito ?”	<i>Hekimoğlu</i>	30.Bölüm
“Yemeğe bir onkologu davet etmiş kapito ?”	<i>Hekimoğlu</i>	31.Bölüm

2.5. Yabancı Dil Tesirinin Dil Bilgisi Bakımından Etkisi

Yapılan incelemelerde dizilerde yabancı dillerin tesirinin “kelime türetme yolları, anlamca birleşik filler ve tamlama kurulumunda” da etkili olduğu fark edilmiştir. “Sense of humorunuza, ex-kayınvalide, exaggerate etme, kavuştays” gibi kullanımlara dair örnekler aşağıda verilmiştir.

Tablo 8. Yabancı Dil Tesirinin Dil Bilgisi Düzeyinde Etkisine Dair Örnekler

“Karşı takımın ilk beşinin datalarını sisteme yüklüyoruz.”	<i>Akıncı</i>	6.Bölüm
“ Fanları bunlar bu kadar tanınıyor mu?”	<i>Arka Sokaklar</i>	573.Bölüm
“Şimdi non-stop eğlence”	<i>Arka Sokaklar</i>	623.Bölüm
“ Juniorun da çok selamı var.”	<i>Çukur</i>	119.Bölüm
“ Junioru eve bırakmak gerekecek.”	<i>Çukur</i>	119.Bölüm
“Belli ki sen de başka bir levela geçmek istiyorsun.”	<i>EDHO</i>	170.Bölüm
“İsmet gel sende co-pilotluk yap bana.”	<i>Gönül Dağı</i>	3.Bölüm
“Bunu motora entegre ettiğimizde performansımızı dörde katlayacak.”	<i>Gönül Dağı</i>	4.Bölüm
“Sizin sense of humorunuza ne oldu Allah aşkımıza”	<i>Maraşlı</i>	3.Bölüm
“ Slow motiona düşeriz.”	<i>Maraşlı</i>	5.Bölüm
“ Fanı olduğu kızım, adamın sevgilisini beğenmeyen kız.”	<i>Masumiyet</i>	3.Bölüm
“Aman Bahar Hanım’ın olmayan reputationuna zarar gelmesin.”	<i>Masumiyet</i>	6.Bölüm
“Sessiz sedasız start verdiği santral çalışmasının”	<i>Masumiyet</i>	6.Bölüm
“ Ex-beyimizin zafer işaretini de gördünüz.”	<i>Masumiyet²</i>	6.Bölüm
“Hadi bakalım kavuştays .”	<i>Masumlar</i>	23.Bölüm
	<i>Apartmanı</i>	
“ Auditiona gideceğim ben.”	<i>Menajerimi Ara</i>	21.Bölüm
“Feris hanım birini auditiona gönderdi de.”	<i>Menajerimi Ara</i>	24.Bölüm
“Benim asıl mesleğim bu influencerim ben.”	<i>Menajerimi Ara</i>	24.Bölüm
“Yaptım ulan deyip oku kanalı mentionlamışlar hem yapımı mentionlamışlar .”	<i>Menajerimi Ara</i>	24.Bölüm
Veririm canım, zaten bizim deskteki büyük defterde var.	<i>Menajerimi Ara</i>	24.Bölüm
“ Fanlar kapının önünde”	<i>Menajerimi Ara</i>	21.Bölüm
“Ben bir check ederim akşam.”	<i>Menajerimi Ara</i>	26.Bölüm
“Sen ne zamandan beri Dicle fanı oldun Gülin?”	<i>Menajerimi Ara</i>	30.Bölüm
“O deskteki kız ne öyle, densiz. ”	<i>Menajerimi Ara</i>	30.Bölüm

² “Masumiyet” adlı dizinin altıncı bölümünde dört kez daha İngilizce “ex” eki ile Türkçe “gelin, bey, kayınvalide” kelimeleri birleştirilerek kullanılmıştır.

“Ben evi size opsiyonladığım için kimseye göstermedim.”	<i>Son Yaz</i>	5.Bölüm
“Herkesin bir tarzı var, unique tarzımı oluşturacaksın zamanla ama”	<i>Tutunamayanlar</i>	4.Bölüm
“Ya da fotoğrafları beğenmeyip her hikâyeyi izleyen stalkerlardansın yani.”	<i>Yasak Elma</i>	95.Bölüm
“Ben seni mi asiste ediyorum (destekliyorum).”	<i>Yasak Elma</i>	96.Bölüm
“Yıldız desen abandone oldu (pes etti, mücadeleyi bıraktı).”	<i>Yasak Elma</i>	96.Bölüm
“Kocamın evine taşınayım, sana lokasyonu atarım.”	<i>Yasak Elma</i>	99.Bölüm
“Daha elegant bir elbise önereyim öyleyse size.”	<i>Yasak Elma</i>	95.Bölüm
“Siz çok light takıldığımız için ben de size light fikirlerle geliyorum.”	<i>Yasak Elma</i>	96.Bölüm

Yabancı kelime kullanımı dilde yozlaşmaya neden olan önemli bir problemdir. Bununla birlikte Türkçenin yüzyıllar içerisinde oluşmuş cümle yapısı, söz dizimi ve dil bilgisi kuralları üzerinde yabancı dillerin etkisiyle tahribatlar oluşturmak çok daha önemli bir sorundur. Bir dile dâhil olan yabancı unsurlar içerisinde en tehlikelisi dil bilgisi şekilleridir. Çünkü Türkçenin temeli olan dil bilgisi, cümle yapısı, söz dizimi gibi öğelerin tahrip edilmesi; uzun vadede Türkçe için hayati olumsuzluklar doğuracaktır. Yabancı dil etkisinin Türkçe kelime çekimi, tamlama yapımı gibi dil bilgisi üzerindeki etkilerine “stalkerlardansın, mentionlamışlar, unique tarz, sense of humorunuz” ifadeleri örnek gösterilebilir. Ayrıca yabancı dil tesirinin dil bilgisi düzeyine yansımına “kavuştays” gibi Türkçe kelimelerin yabancı eklerle kullanılmasında rastlanmaktadır. Bu durum bilimsel yapıtlarda ve sanat eserlerinde kullanılan, zengin sözcük dağarcığına ve kelime türetme kabiliyetine sahip dilimizin gelişimi üzerinde ciddi olumsuzluklara yol açma riski barındırmaktadır. İncelenen dizilerde yer verilen yabancı kelimelere veya dil bilgisi unsurlarına dair diğer örnekler liste halinde aşağıda verilmiştir.

Tablo 9. Tespit Edilen Diğer Örnek Kullanımlar

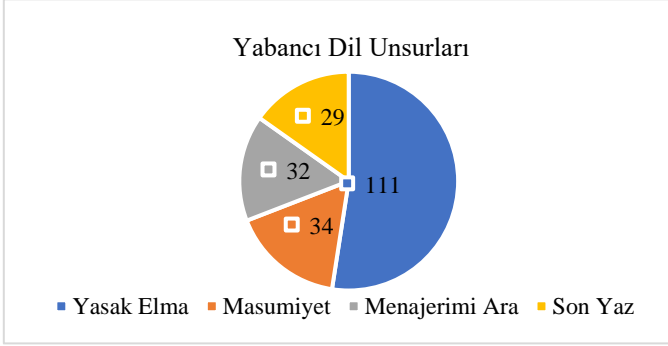
“Ay kusura bakmayın bizimkilere çok canım sıkıldı da aklım orada full .”	<i>Akıncı</i>	8.Bölüm
“Şimdi non-stop eğlence.”	<i>Arka Sokaklar</i>	623. Bölüm
“ Ladies and gentlemenlar portakalın en sulusu en tazesini nerede diye soranlar?”	<i>Çukur</i>	131. Bölüm
“O zaman da senin gibi presentable kişileri ihtiyacımız olacak.”	<i>Doğduğun Ev Kaderindir</i>	18.Bölüm
“Lafı çekip uzatıp insanları demoralize ediyorsun ya.”	<i>EDHO</i>	171.Bölüm
“ Number one .”	<i>Gönül Dağı</i>	1.Bölüm
“Amcaoğlu number two .”	<i>Gönül Dağı</i>	2.Bölüm
“ Presentable bir adam lazım.”	<i>Gönül Dağı</i>	4.Bölüm
“ Show time .”	<i>Hekimoğlu</i>	40.Bölüm
“Fazlaca action diziler izlemekle gerçeğe bağınız kopmuş.”	<i>Hekimoğlu</i>	34.Bölüm
“O zaman sen de İpek kadar idiotsun .”	<i>Hekimoğlu</i>	36.Bölüm
“Aileler de gittiğine göre girls night başlasın.”	<i>Maraşlı</i>	12.Bölüm
“Bu set up biter arkadaşlar tamamıdır.”	<i>Maraşlı</i>	1.Bölüm
“Öfkeleri, acıları, her şeyleri online .”	<i>Masumiyet</i>	1.Bölüm
“Sessiz sedasız düğün never ever .”	<i>Masumiyet</i>	1.Bölüm
“Kızınız çok iyi bir takipçi gençler ne derler stalker .”	<i>Masumiyet</i>	3.Bölüm
“ Challenge excepted .”	<i>Masumiyet</i>	6.Bölüm

“ Nema problema , başkasının problemi.”	<i>Masumiyet</i>	3.Bölüm
“Hayat normale döndüğünde sizinle cezaevinde nikah challenge nasıl oluyormuş onu paylaşacağım.”	<i>Masumiyet</i>	2.Bölüm
“Naci hoca cool bir adam.”	<i>Masumlar Apartmanı</i>	21.Bölüm
“ Unisex bir isim sonuçta.”	<i>Menajerimi Ara</i>	24.Bölüm
“Hadi go go .”	<i>Menajerimi Ara</i>	28.Bölüm
“Hayırdır Mr. Tahtacı ?”	<i>Menajerimi Ara</i>	28.Bölüm
“Genç kızlar looser bir sosyetik güzeli örnek alır mı?”	<i>Menajerimi Ara</i>	28.Bölüm
“Ne o öyle seksist seksist konuşma.”	<i>Son Yaz</i>	2.Bölüm
“ Calm down kanka ya.”	<i>Son Yaz</i>	2.Bölüm
“Çok güzel görünüyor tam bir vintage .”	<i>Son Yaz</i>	4.Bölüm
“Savcıma marin tarzı gömlekler var ya onları gösterir misiniz?”	<i>Son Yaz</i>	4.Bölüm
“Biraz basic yelken kullanayım diye gidiyorum.”	<i>Son Yaz</i>	2.Bölüm
“Şakaya bak, low şaka ”	<i>Son Yaz</i>	5.Bölüm
“Kim olacak gestapo emel.”	<i>Son Yaz</i>	5.Bölüm
“Doğru cevap full inkâr olmalı idi.”	<i>Son Yaz</i>	5.Bölüm
“Kuzi bak bu gece love durumları olabilir.”	<i>Son Yaz</i>	5.Bölüm
“Hem ne iş yapacaksın sen part-time mi yapacaksın?”	<i>Son Yaz</i>	7.Bölüm
“Birileri çıksın da delirmiş bu kadın, how there you desinler diye.”	<i>Tutunamayanlar</i>	1.Bölüm
“ Brain storm yapalım.”	<i>Tutunamayanlar</i>	Çevrim içi 3.Bölüm
“Nerede kaynakların kullanımı nerede efficincy ”	<i>Tutunamayanlar</i>	3. Bölüm
“Biri kecek biri kecek, yığılma yığılma accumulation birik birik.”	<i>Tutunamayanlar</i>	Çevrim içi 6.Bölüm
“ Online olsun olmasın bana yazmadıktan sonra neye yarar.”	<i>Yasak Elma</i>	89.Bölüm
“Aslında her iki tarafta da exit var.”	<i>Yasak Elma</i>	95.Bölüm
“ Bon appétit ”	<i>Yasak Elma</i>	96.Bölüm
“ Bon appétit ”	<i>Yasak Elma</i>	99.Bölüm
“ Nice choise ”	<i>Yasak Elma</i>	99.Bölüm
“ Desole ”	<i>Yasak Elma</i>	100.Bölüm
“ All right görüşeceğiz”	<i>Yasak Elma</i>	100.Bölüm
“ Let’s go .”	<i>Yasak Elma</i>	100.Bölüm
“Hayatım burada ikon olan benim.”	<i>Yasak Elma</i>	100.Bölüm
“Şu görüntünün altından bir domestic çıktı.”	<i>Yasak Elma</i>	100.Bölüm

Bu çalışmada 16 dizinin her birinden beşer bölüm izlenmiştir. İzlenen bölümlerde yabancı kelime veya dilbilgisi öğeleri tespit edilen ve tespit edilmeyen bölümler tablo olarak yukarıda gösterilmiştir. İncelenen diziler içerisinde yalnızca *Sefirin Kızı* adlı yapımda yabancı kelime ve dil unsurlarına rastlanmamıştır. Bu durum üzerinde Ege Bölgesinde geçen dizinin yöresel nitelikte olmasının etkili olduğu düşünülmektedir.

Diğer 15 dizinin tamamında toplam 262 adet yabancı kelime ve dil bilgisi unsuruna yer verildiği tespit edilmiştir. İncelenen seksen bölümün altmış ikisinde yabancı kelime veya dil unsurları tespit edilmiştir. *EDHO*, *RAMO* ve *Doğduğun Ev Kaderindir* en az yabancı dil öğelerinin belirlendiği üç dizidir. *RAMO*’nun bir bölümünde bir kez, *EDHO*’nun

yalnız iki bölümünde iki defa, *Doğduğun Ev Kaderindir*'in iki bölümünde üç kez ilgili kullanım saptanmıştır.

Diğer sekiz dizinin incelenen tüm bölümlerinde yabancı kelime tespit edilmiştir. Yabancı kelime ve dil bilgisi unsurlarının en çok yer aldığı dizi olarak *Yasak Elma* dikkat çekmektedir. İlgili dizinin 5 bölümünde toplam 111 unsur tespit edilmiştir. Bu durum *Yasak Elma* yapımını tüm diziler arasında öne çıkarmaktadır. Yabancı dil unsurlarının en çok yer aldığı diziler ve yapılan tespitler grafik olarak gösterilmiştir.

Belirlenen 262 kullanımın 91 farklı unsurdan oluşması, televizyon dizilerinde yer verilen yabancı dil ögelerinin çeşitliliğini ortaya koymaktadır. Bu öğelere yedi ana akım kanalda yayımlanan 15 televizyon dizisinin 62 farklı bölümünde yer verildiği göz önünde bulundurulduğunda, yabancı kelime kullanımının ne kadar yaygın olduğu daha açık biçimde görülmektedir. Dizilerde Türkçe kullanımı noktasında hassasiyet gösterilmeksizin, çeşitli yabancı dillerden 91 farklı dil unsuruna yer verilmesi, Tanpınar'ın edebiyat tarihinde kullandığı “keyfi lügat” kavramıyla nitelendirilebilir. “Keyfi lügat”, Tanpınar tarafından “herhangi bir sınırlamaya tabii olmadan istenildiği şekilde, gelişigüzel ve çok sayıda yabancı kelime kullanılmasını” anlatmak için türetilen bir kavramdır (1988: 3). Tanpınar tarafından Türk edebiyatının tarihî bir dönemiyle ilgili kullanılan bu kavramla, günümüzde televizyonlardaki dil kullanımını nitelendirmek mümkündür. Televizyon dizileri üzerine yapılan yukarıdaki tespitler göz önüne alındığında, ekranlarda dil duyarlılığından oldukça uzak “keyfi bir lügatin” hüküm sürdüğü aşikârdır.

3. Diller Arası Etkileşim ve Türkçede Yozlaşma Sorunu

İnsanlık tarihinin ilk dönemlerinden itibaren siyasî, askerî ve ticarî ilişkilerin bir sonucu olarak toplumlar arasında sözcük alışverişinde bulunduğu bilinmektedir. Farklı dillerdeki bazı sözcükler, ekler, deyimler ve terimler milletler tarafından dilsel ödünçleme yoluyla kendi dil bünyelerine katılmıştır. Dolayısıyla dilsel ödünçlemenin tarihi, insanlık tarihi kadar eskidir. Ancak diller arası etkileşimde modern dönemde eski çağlara kıyasla önemli bir değişim yaşanmıştır. Önceki dönemlerde yabancı bir sözcüğün veya dil bilgisi ögesinin dile yerleşmesi uzun yıllar almakta, böylece yabancı ögenin uyarlanarak benimsenme imkânı artmaktaydı. Nitekim Türkçeye giren yabancı kökenli birçok sözcük Türkçeleştirilerek kullanıma dâhil edilmiştir. Bu duruma Arapça “Allah, mânârâ, hınna” kelimelerinin “Allah, minare, kına”; Rumca authentes ve aftendis kelimelerinin ise birleştirilerek “efendi” sözcüğüne dönüştürülmesi örnek verilebilir

(Banarlı 2014: 69, 129, 299). Lakin yirminci yüzyılın son çeyreğinden itibaren dünya genelinde küreselleşmenin etkisini artırması ve iletişim teknolojilerinin hızla gelişmesi sonucunda, yabancı dilden gelen sözcüklerin Türkçe karşılığını bulmak veya Türkçeleştirerek kullanmak tutumunda bir zafiyet oluşmuştur. Küreselleşmenin etkisiyle kültürel sınırlar belirsizleşmiş, kitle iletişim araçları dünyanın hemen her yerini kapsamaya başlamıştır. Bu gelişmeler kültürle içi içe olan dil üzerinde etkili olmuştur. Şükrü Halük Akalın, bu gelişmelerin dile tesirine dair şunları söyler: “Geçmişte bir yabancı sözcüğün bir dile yerleşmesi yıllar, yüzyıllar alırken bugün artık bir yabancı sözcük birkaç dakika içinde kullanım alanı kazanmakta, kitle iletişim araçları ve basın yayın organları sayesinde de birkaç gün içinde dile yerleşmektedir” (2018: 210).

Türkçe üzerindeki yabancı dil etkisine dikkat çeken isimler arasında Süer Eker de bulunmaktadır. Eker, henüz karşılık bulacak fırsat oluşmadan Türkçeye özellikle Batı dillerinden binlerce yabancı sözcük girdiğine, bu sözcüklerin yazılışlarını koruduğuna, anlam ödünçlemesinin ise düşünülenden çok daha fazla olduğuna vurgu yapmaktadır. Bu duruma kitle iletişim araçlarının aracılık ettiğine dikkat çeken Eker, bu sözcüklerin bir süre sonra kendisiyle ilişkili ekleri ve anlamsal bağlantılı başka sözcükleri de yanına aldığı altını çizmektedir (2013: 141-143). Süer Eker’in dikkat çektiği bu durum bir dilin yoğun şekilde yabancı dillere ait sözcük, ek, deyim, terim veya dil bilgisi kuralları gibi dilsel birliklere maruz kalması sonucuna önemli sorunlar yaşamasına neden olmaktadır. Türkçenin yaşadığı bu problemlere, 2017’nin “Türk Dili Yılı” olarak ilan edildiği 17.05.2017 tarihli ve 2017/9 sayılı Başbakanlık Genelgesinde de vurgu yapılmıştır. Burada Türkçenin son dönemde özellikle de basın, yayın ve teknoloji yoluyla çok sayıda yabancı sözcüğe maruz kaldığı ve bu durumun yalnız kelimelerle sınırlı kalmayarak Türkçenin imlasına dahi yansıdığına vurgu yapılmış, tehdidin endişe verici boyutlara ulaştığına dikkat çekilmiştir.

Dilde yeni sözcükler türetmek ve bunların yaygınlaşarak kullanılmasını sağlamak, kişilerin ve kurumların ortak, kapsamlı ve yoğun çabasını gerektirir. Buna karşılık yeni kavramları yabancı dillerdeki hazır kelimelerle karşılamak daha kolay bir yoldur. Fakat bu kolay yolun sürekli tercih edilmesi dildeki yabancı sözcük sayısının hızla artmasına ve ana dilin kelime türetme yetisinin, anlam inceliklerinin yıpratılmasına neden olur. Ayrıca sürekli yabancı dillerden ödünçleme yapmak ana dilin yabancı dillerin hâkimiyeti altına girerek yozlaşmasına yol açar. Yabancı dilin hâkimiyetine giren bir dilin yeni sözcükler türetme imkânları körelmeye başlar. Dil kendi kendini yenileme ve yaratıcılık imkânlarını kaybeder. Öyleyse her ne kadar yeryüzünde tamamıyla saf bir dilden bahsetmek mümkün değilse de bir dilin yüksek oranda alıntı sözcüklere maruz kalması durumunda, ödünçleme yapılan dillerin etkisi altında yozlaşma tehdidi yaşayacağı aşikârdır.

Dolayısıyla öncelikli amaç “computer, hardware, software” gibi yabancı kavramları “bilgisayar, donanım, yazılım” gibi Türkçede yeni bir sözcük türeterek karşılamak olmalıdır. Bu yapılamazsa yabancı sözcükler Türkçeleştirilerek kullanılmalıdır. Bu yaklaşımın en önemli faydası sözcüklerin Türkçeleşerek yeni kelimeler veya anlamlarla zenginleşme olanağı kazanması, tarihî ve kültürel belleğin yanı sıra bilim ve sanat eserlerinde de yer alma imkânının artmasıdır. Ancak günümüzde yabancı kökenli sözcüklere karşı bu tutum yeterli düzeyde gösterilmemektedir. Alfabemizde olmayan

harflerin yer aldığı sözcükler dahi orijinal biçimleriyle yazılmakta, sözcüklerin yanında çeşitli dil bilgisi şekilleri de çekinmeden kullanılmaktadır. Hatta günümüzde yabancı kökenli sözcükleri orijinal halleriyle yazmanın da ötesine geçilerek Türkçe veya Türkçeleşmiş sözcüklerin de yabancı dillere uyarlanarak veya anlamlandırılmayacak değişikliklerle yazıldığı görülmektedir.

Dizilerde yabancı kökenli kelimelere sıkça yer verilmesi Türkçenin bugünkü önemli sorunları arasındadır. Dizilerde kurgusal bir dünyada gerçek hayat canlandırılmaktadır. Bu bakımdan diziler roman türüne benzemektedir. Makalede incelenen *Yasak Elma* ve *Menajerimi Ara* gibi bazı dizilerde yabancı kelimelere çok sık yer verilmesi “plaza Türkçesi” olarak adlandırılan ve bazı çevrelerde sıkça kullanılan dilin kurgusal plana taşınmasıyla ilgili olabilir. Senaryo yazılırken bu çevrelerdeki karakterlerin gerçekliğini artırma kaygısı bu duruma yol açabilecek bir husustur. Ancak kamuya açık bir biçimde televizyonda yayımlanan dizilerdeki bu kullanımların gerekçesi her ne olursa olsun izleyiciler nezdinde olumsuz sonuçlar doğuracağı, bilhassa gençlerin bu tarz sorunlu dil kullanımlarından olumsuz etkileneceği aşikârdır. Üstelik “plaza Türkçesi” olarak nitelendirilen ve ölçünlü dil ile bağdaştırılması mümkün olmayan bu ifadelerin insanlara prestij sağlıyor gibi gösterilmesi, bunların izleyiciler nezdinde daha kolay tercih edilmesine yol açabilecek bir durumdur. Dolayısıyla söz konusu olumsuz tesiri daha da artırma riski barındırmaktadır. Böylece diziler yabancı kelime kullanımının sıradanlaşmasına; hatta teşvik edilmesine sebep olmaktadır. Bunun sonucunda ise yabancı ifadeleri Türkçe kelimelere yeğleyen bir kamuoyu oluşmaktadır. Bilhassa genç kuşaklar görsel medyada kullanılan yabancı kelimeleri, Türkçe kelimelere tercih eder hâle gelmiştir (Balcı ve Kocasavaş 2020: 210). Uzlaşma yerine, konsensüs; kontrol yerine, check etme; çok satanlar yerine, bestseller; sunucu yerine, server tercih edilmektedir. Yabancı kelime kullanımının itibar unsuru olarak gösterildiği dizilere *Yasak Elma* ve *Menajerimi Ara* örnek gösterilebilir.

Dilin, yalnız bir iletişim vasıtası olmadığı göz önüne alındığında, yabancı kelime kullanımının artmasının önemli bir sorun olduğu daha iyi kavranacaktır. Dil, insan topluluklarını belirli bir amaç etrafında toplayarak duygu ve düşünce birliği oluşturan, böylece toplulukları millet hâline getiren temel unsurlardan birisidir. Bu husus Mehmet Kaplan tarafından “Art arda gelen nesillerin aynı dili konuşması onları sosyolojik bir uzviyet, yani bir millet haline getirir.” şeklinde açıklanmaktadır (1982: 156). Nitekim *TDK Güncel Türkçe Sözlük*'te millet “Çoğunlukla aynı topraklar üzerinde yaşayan, aralarında dil, tarih, duygu, ülkü, gelenek ve görenek birliği olan insan topluluğu, ulus” şeklinde tanımlanmaktadır (e-GTS, 17.02.2023). Dikkat edilirse söz konusu tanımda bir milletin temel değerleri “toprak, dil, tarih, duygu, gelenek ve görenek” olarak sıralanmaktadır. Bu temel değerlerden toprak birliği dışındakilerin tamamı yalnızca dil vasıtasıyla var olabilen ve nesiller arasında aktarılması mümkün olan unsurlardır. Birey ancak dil aracılığıyla bir milletin var olmasını sağlayan devam zincirinin bir halkası olabilir. Ayrıca Türkçe hem kültürü oluşturan temel öğelerden birisidir hem de bu öğeleri muhafaza etme vazifesini üstlenen bir kültürel hafızadır. Dolayısıyla, kültürün kurucu unsuru olan ve kültürü nesiller arasında aktarma görevini üstlenen dilin bozulması veya yozlaşması, bir milletin kültürünün temellerinden sarsılacağı anlamına gelecektir. Dil bilincini yitiren, dilini konuşamayan veya kendi dilini yozlaştırmaktan

çekinmeyen bireylerin millî bilinçlerinde zaaf oluşması kaçınılmaz bir sonuçtur. Bu durum Orhan Okay tarafından şöyle değerlendirilir:

“Dilin mantığında o milletin zihniyeti yatar, bütün bir hayat görüşü, felsefesi yatar. Başka bir dil, onunla düşünecek, konuşacak, yazacak kadar benimsiyorsak, o dilin milletin kültüründen daha fazla hayat telakkisini de benimsemek, hiç değilse uzun bir süre sonunda şuur altında yer etmesine yol açmak tabiidir” (1993: 12).

Yabancı kelime kullanımının artması ve yabancı dillerin etkisiyle muhtelif dil yanlışlarının türemesi Türkçe için yozlaşma riski meydana getirmektedir. Dildeki yozlaşma ise kültürel yozlaşmanın bir parçası olan veya onu hızlandıran önemli bir sorundur. Bir milletin dilinde yaşanan yozlaşma bilimden sanata, edebiyattan eğitime kadar birçok farklı alanda nitelik problemlerine sebep olur. Dilini doğru konuşup yazamayan, anlam inceliklerine ve yeterli kelime dağarcığına sahip olmayan bireylerin bilim, kültür, sanat ve edebiyat alanlarında yeterli performansı göstermesi mümkün değildir. Millî hafızanın dünden bugüne, bugünden yarına sağlıklı bir bütün olarak sürmesi kültürün temel yapı taşı olan dilin korunmasına ve geliştirilmesine bağlıdır. Bilinçsizlik, bilgisizlik veya ihmalkârlık gibi sebeplerle dilin özensiz kullanımı bu gelişmeyi olumsuz yönde etkilemektedir. Yabancı kelimelerin artması bir süre sonra toplumda birbirini anlamakta zorlanan bireyler meydana getirir. Bunun ise iletişimde karmaşaya neden olacağı aşikârdır. Bu karmaşa nesiller arasında uzun vadede büyük uçurumlar oluşturabilecek, bir millete ciddi zararlar verebilecek bir husustur. Dil, düşüncelerin ve duyguların ifade vasıtası olduğu için dil yıpranırsa o ulusun fikrî gelişimi ve duygusal bağları ciddi zarara uğrar.

4. Türkçenin Doğru ve Anlaşılır Kullanımını Yaygınlaştırabilecek Çalışmalar

Bireylerin dile gereken önemi vermeleri ancak sağlam bir dil bilincine sahip olmaları ile mümkündür. Bireylerdeki dil bilincinin toplamı dile karşı gösterilen toplumsal dil bilincini meydana getirir. Milletler için toplumsal dil bilincine sahip olmak çok önemlidir. Dilin korunması ve geliştirilmesi için bireylerde dil bilincinin geliştirilmesi elzemdir. Bu gelişimin sağlanabilmesi için ise kanuni düzenlemelerden eğitime, medyadan çeşitli sosyal sorumluluk projelerine kadar geniş bir alanda çeşitli faaliyetler yürütülmelidir. Ancak bu yolla dil bilinci yüksek bir toplum oluşturulabilir. Nitekim bu çalışmadaki temel amaç Türkçenin kullanıldığı önemli alanlardan birisi olan televizyon dizilerinde yabancı kelimelerden kaynaklı sorunları tespit ederek farkındalık oluşturmak ve toplumsal dil bilincinin gelişimine katkıda bulunmaktır.

Medya hizmet sağlayıcılardan dizilerin dil üzerindeki etki gücünü göz önünde bulundurarak, Türkçe için sorun teşkil eden kullanımları azaltmaları, ekranlarda dilin doğru ve güzel temsilinin yaygınlaşmasını sağlayacak ifadelerle daha çok yer vermeleri beklenmektedir. Bu beklenti medya hizmet sağlayıcıların taşıması gereken kamusal sorumluluk anlayışının da bir parçasıdır. Dizilerde Türkçenin doğru kullanımı konusu yayıncı kuruluşların yanı sıra RTÜK, yapımcılar, senaryo yazarları, izleyiciler ve sivil toplum kuruluşları gibi birçok paydaşı ilgilendirmektedir. Medya hizmet sağlayıcı kuruluşlar yayımlarında olumsuz dil kullanımına yer vermemenin ötesine geçerek, televizyonlarda Türkçenin doğru kullanımını özendirecek, izleyicilere örnek teşkil

edecek bir dil kullanılmalıdır. Olumsuz kullanımlara yaptırım uygulamanın yanı sıra ekranlarda başarılı Türkçe temsilinin ödüllendirilerek teşvik edilmesi de yararlı olacaktır. Bu bağlamda 2022 yılında görsel-ışitsel medyada Türkçeyi doğru ve anlaşılır biçimde kullanan yapımlara 23 farklı kategoride RTÜK tarafından “Yunus Emre Yılı, Görsel ve İşitsel Medyada Doğru Türkçe Kullanımı Ödülleri”nin verilmesi önemlidir. Buna benzer uygulamalarla Türkçenin doğru ve anlaşılır kullanımının teşvik edilmesi bunların yaygınlık kazanmasına katkı sağlayacaktır.

Ayrıca, yayıncı kuruluşların kamusal yayıncılık anlayışı gereğince televizyon yayınlarında dil kullanımına yönelik sorunların en alt düzeye indirilmesi noktasında ortak tavır oluşturması gerekmektedir. Nitekim bu beklenti vasıtasıyla 2018 yılında RTÜK’ün öncülüğünde medya kuruluşlarının katkılarıyla müşterek bir çalışma yürütülmüştür. Bu çalışmanın sonucunda yedi maddelik “Radyo ve Televizyon Yayınlarında Güzel Türkçe Kullanımı İçin Rehber İlkeler” hazırlanmıştır. Bu ilkelere bağlı kalınması, Türkçenin doğru ve anlaşılır kullanımının yaygınlaşmasına önemli katkı sağlayacaktır. Dolayısıyla medya hizmet sağlayıcı kuruluşlar yayınlarında kullandıkları dilin etki gücünün farkında olmalı ve günümüzde bu etkinin olumsuz yönde seyrettiğini idrak etmelidir. Kamusal sorumluk anlayışının ayrılmaz bir parçası olarak ekranlarda Türkçenin birçok sorun barındıran kullanım şeklinin azaltılarak sonlandırılması için tüm paydaşlar tarafından çaba gösterilmelidir.

5. Sonuç

Bu çalışmada belirlenen örneklemde yer alan 16 televizyon dizisinden izlenen 80 bölüm üzerine yapılan inceleme sonucunda yayınlarda yabancı dillere ait 91 farklı unsur saptanmıştır. Bu ifadelere toplam 262 kez yer verildiği belirlenmiştir. Bu kelimeler arasında yeni medya araçlarıyla hayatımıza dâhil olan sözcüklerle, selamlaşma ve vedalaşma ifadelerinin önemli bir yer tuttuğu fark edilmiştir. Bunların yanı sıra dizilerde günlük hayatta kullanım alanı neredeyse hiç olmayan unsurlara da rastlanmıştır. Nitekim yabancı dil kökenli ifadelerin 91 farklı unsurdan oluşması, bu unsurların çok çeşitli olduğunu göstermektedir. İncelenen yapımlarda, Türkçe karşılıklarının türetilmesine karşın yabancı kökenli kelimelerin tercih edildiği fark edilmiş, ayrıca yabancı kelime kullanmanın bir itibar unsuru gibi gösterilerek teşvik edildiği görülmüştür. Yabancı dil kullanımının bir itibar ve statü göstergesi olarak yansıtıldığı yapımlara *Yasak Elma* ve *Menajerimi Ara*; sıradanlaştırıldığı dizilere ise *Son Yaz* ve *Masumiyet* örnek verilebilir. Dizilerde yabancı dile yönelik bu yaklaşım tarzı ve yabancı kelimelerin sık sık tekrar edilmesi, bunların yaygınlaşarak kanıksanmasına ve bireylerin günlük hayattaki dilinin bir parçası hâline gelmesine yol açmaktadır.

İncelemelerde yabancı dil etkisinin yalnızca kelimelerle sınırlı kalmadığı, tamlama yapımı, söz dizimi, kelime türetimi ve çekimi gibi hususlara da yansıdığı belirlenmiştir. Türkçe kelimelerin yabancı dil bilgisi ögeleriyle, yabancı kelimelerin de Türkçe eklerle türetildiği veya çekimlendiği fark edilmiş, bu durum örneklerle gösterilmiştir. Bunun sonucunda herhangi bir dilde karşılığı bulunmayan farklı sözcükler ortaya çıkmaktadır. Türkçede yabancı dile dair dil bilgisi unsurlarının yer alması, tamlama sisteminden kelime çekimine, kelime türetmeden söz dizimine kadar geniş bir alanı etkilediği için yabancı kelime kullanımından daha büyük bir sorundur. Gerek yabancı kelimelere

gerekse de yabancı dillere ait dil bilgisi ögelerine yer verilmesi bakımından televizyon dizilerinde kullanılan dil Türkçede bozulma ve yıpranma sorununu ortaya çıkarmaktadır. Medya aracılığıyla günlük dil kullanımında yer edinen yabancı kelimeler ve dil bilgisi unsurları, Türkçenin anlam inceliklerinden ve zenginliklerden faydalanılmamasına neden olmaktadır. Yabancı kelime kullanımının Türkçe sözcüklerin telaffuzuna yansiyarak söyleyişlerde yanlışlara sebep olduğu da belirtilmelidir. Ekranlarda ölçünlü dille bağdaştırılması mümkün olmayan ifadelerin sıradanlaştırılması, bireylerin gerçek hayatta bu yönde dil kullanımına daha az tepki göstermesine ve Türkçe noktasında duyarsızlaşmasına yol açmaktadır. Ayrıca günlük kullanımda yabancı dil unsurlarına çok yer verilmesi, yabancı dil bilmeyen kişilerin bu ifadeleri anlamamasına ve buradan doğacak bir iletişim kopukluğuna yol açmaktadır. Millet olma bilincinin oluşmasında ve geleceğe aktarılmasında rol oynayan aslı unsurun dil olduğu dikkate alındığında, dizilerde dil kullanımına yönelik gerekli hassasiyetin gösterilmemesinin ne kadar ciddi bir sorun olduğu daha iyi anlaşılacaktır. Dolayısıyla medyanın bireylerin dil kullanımı üzerindeki etkisi göz önünde bulundurularak, tüm paydaşların görsel-işitsel medyada Türkçenin doğru ve anlaşılır kullanımının yaygınlaştırılması için çaba göstermesi gerekmektedir.

Kısaltmalar ve Kaynakça

- AKALIN, şükrü Haluk (2018). “Dille Arası Etkileşim ve Türkçe”. *Türk Dili I* (Edt. Muhsin MACİT ve Serap CAVKAYTAR). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları: 188-227.
- BALCI, Hülya Aşkın ve Yıldız Kocasavaş (2020). “Televizyon ve Reklam Dünyasında Türkçenin Durumuna Eleştirel Bakış”. *Türk Dünyası Araştırmaları*, 124/244: 207-216.
- BANARLI, Nihad Sami (2014). *Türkçenin Sırları*. İstanbul: Kubbealtı.
- BARUT, Melih (2022). *Türk Dizileri ve Türkçe*. Ankara: Yunus Emre Enstitüsü Yayınları.
- DEMİREL, Özcan (2007). *Öğretimi Planlama ve Deđerlendirme Öğretme Sanatı*. Ankara: Pegem.
- e-CD= Cambridge Dictionary, <https://dictionary.cambridge.org/tr/translate/> (erişim tarihi: 02.01.2023)
- e-GTS= Güncel Türkçe Sözlük, <https://sozluk.gov.tr/> (erişim tarihi: 02.01.2023).
- EKER, Süer (2013). *Çađdaş Türk Dili*. Ankara: Grafiker.
- ERCİLASUN, Ahmet Bican (1999). “Türkçenin yapısına uygunluk bakımından Radyo ve Televizyon Yayınlarında Kullanılan Türkçe”. *Radyo ve Televizyon Yayınlarında Türk Dilinin Kullanımı-Tebliđler*. Ankara: TRT Eğitim Dairesi Başkanlığı: 31-36.
- GÜLBUĞ, Erol (2011). “Kitle İletişim Araçlarında Kullanılan Türkçe ve Yozlaşan Bir Değer Olarak Dil Üzerine”. 38. *ICANAS (10-15.09.2007) Bildiriler- Dil Bilimi, Dil Bilgisi ve Dil Eğitimi-II*, Ankara: Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Yayınları: 569-590.
- KAPLAN, Mehmet (1982). *Kültür ve Dil*. İstanbul: Dergâh.
- KARAHAN, Leyla (1999). “Radyo ve Televizyon Yayınlarında Yöresel Söyleyiş Sorunu”. *Radyo ve Televizyon Yayınlarında Türk Dilinin Kullanımı-Tebliđler*, Ankara: TRT Eğitim Dairesi Başkanlığı: 53-58.
- OKAY, Orhan (1993). “Yabancı Dil ile Eğitim ve Kimlik Meselesi”. *Dergâh* 46: 12.
- ONG, J. Walter (1995). *Sözlü ve Yazılı Kültür: Sözüün Teknolojileşmesi*, (Çev. S. Postacıoğlu Banon), İstanbul: Metis Yayınları.
- RTÜK (2018). *Televizyon İzleme Eğilimleri Araştırması-2018*. Ankara: RTÜK Kamuoyu, Yayın Araştırmaları ve Ölme Dairesi Başkanlığı.
- TANPINAR, Ahmet (1988). *19'uncu Asır Türk Edebiyatı Tarihi*. İstanbul: Çađlayan.
- TAŞKIRAN, Nurcan Öncel (2007). *Zihinlerimize Düşen Bir Kadın İmgesi Aliye Bir Televizyon Dizisi Çözümlemesi*. İstanbul: Beta.